

ระเบียบวิธีวิจัย

การวางแผนงานวิจัย (Research Design)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเป็นการศึกษาและสำรวจตัวแปรในปรากฏการณ์ และค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ของปรากฏการณ์นั้น ๆ ดังนั้น การศึกษาหรือการวัดตัวแปร จึงเป็นการวัดเพียงครั้งเดียวในกลุ่มที่ต้องการศึกษาเพียงกลุ่มเดียว โดยไม่ได้สร้างปัจจัยอื่นเพิ่มในการวัดและการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ประชากรที่ต้องการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ พัฒนาการที่ปฏิบัติงาน ณ ที่ทำการพัฒนาชุมชนอำเภอ ในเขตจังหวัดนครราชสีมา ด้วยเหตุผลที่ว่า ตัวกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการพัฒนาชนบทที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การปฏิบัติงานของพัฒนากร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบการสื่อสาร สถานภาพสังคม กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพัฒนากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ ซึ่งเป็นภาคที่ประชาชนประสบปัญหาความยากจนและมีชีวิตความเป็นอยู่ค่อนข้างลำบากกว่า ประชาชนภาคอื่น ๆ ทั้งนี้เกิดจากปัญหาหลัก คือ ความเสื่อมสภาพของสภาวะแวดล้อม อันได้แก่ ป่าไม้ ดินเสื่อมสภาพ ฝนแล้ง ก่อให้เกิดปัญหา

อื่น ๆ ตามมามากมาย เช่น คนยากจน ว่างงาน ต้องอพยพเคลื่อนย้ายแรงงาน ไปสู่เมืองหรือภูมิภาคอื่น ปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องแก้ไขให้ลุล่วงไปเพื่อความมั่นคงของประเทศ โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมมือประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง และผู้วิจัยเลือกพื้นที่ศึกษาที่จังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากมองเห็นว่า

1. จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดหนึ่งซึ่งอยู่ในพื้นที่ดำเนินการของโครงการน้ำพระทัยจากในหลวง เพื่อพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวพระราชดำริ (โครงการอีสานเขียว)

2. จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีผลการพัฒนาดีพอสมควร โดยเฉพาะผลการพัฒนาตามโครงการโคราชพัฒนา

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพัฒนากรในเขตจังหวัดนครราชสีมาว่ามีความสัมพันธ์กับรูปแบบการสื่อสารและสถานภาพสังคมหรือไม่ อย่างไร

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พัฒนาการที่ปฏิบัติงาน ณ ที่ทำการพัฒนาชุมชนอำเภอ ในเขตจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้ตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืนมาให้ผู้วิจัย จำนวน 107คน จากประชากร จำนวน 151 คน*

*ข้อมูลจากกองการเจ้าหน้าที่ กรมการพัฒนชุมชน กระทรวงมหาดไทย (ตุลาคม 2532)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย (Variables)

ตามสมมติฐานการวิจัยจะแบ่งประเภทตัวแปร ดังนี้

1. รูปแบบการสื่อสาร มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพัฒนากร

ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการสื่อสาร

ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพัฒนากร

2. รูปแบบการสื่อสาร และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพัฒนากร มีความแตกต่างกันตามปัจจัยสถานภาพสังคม

ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพสังคม

ตัวแปรตาม คือ รูปแบบการสื่อสาร ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพัฒนากร

ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้ (Indicators) สำหรับการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

รูปแบบการสื่อสาร

รูปแบบการสื่อสาร แยกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

การสื่อสารสองทาง ได้แก่

1. การรับทราบนโยบายของหน่วยงาน
2. การได้รับข้อมูลในการปฏิบัติงาน
3. การรับฟังความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน
4. ความเข้าใจระหว่างกัน
5. ความร่วมมือในการให้ข่าวสาร

การสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ

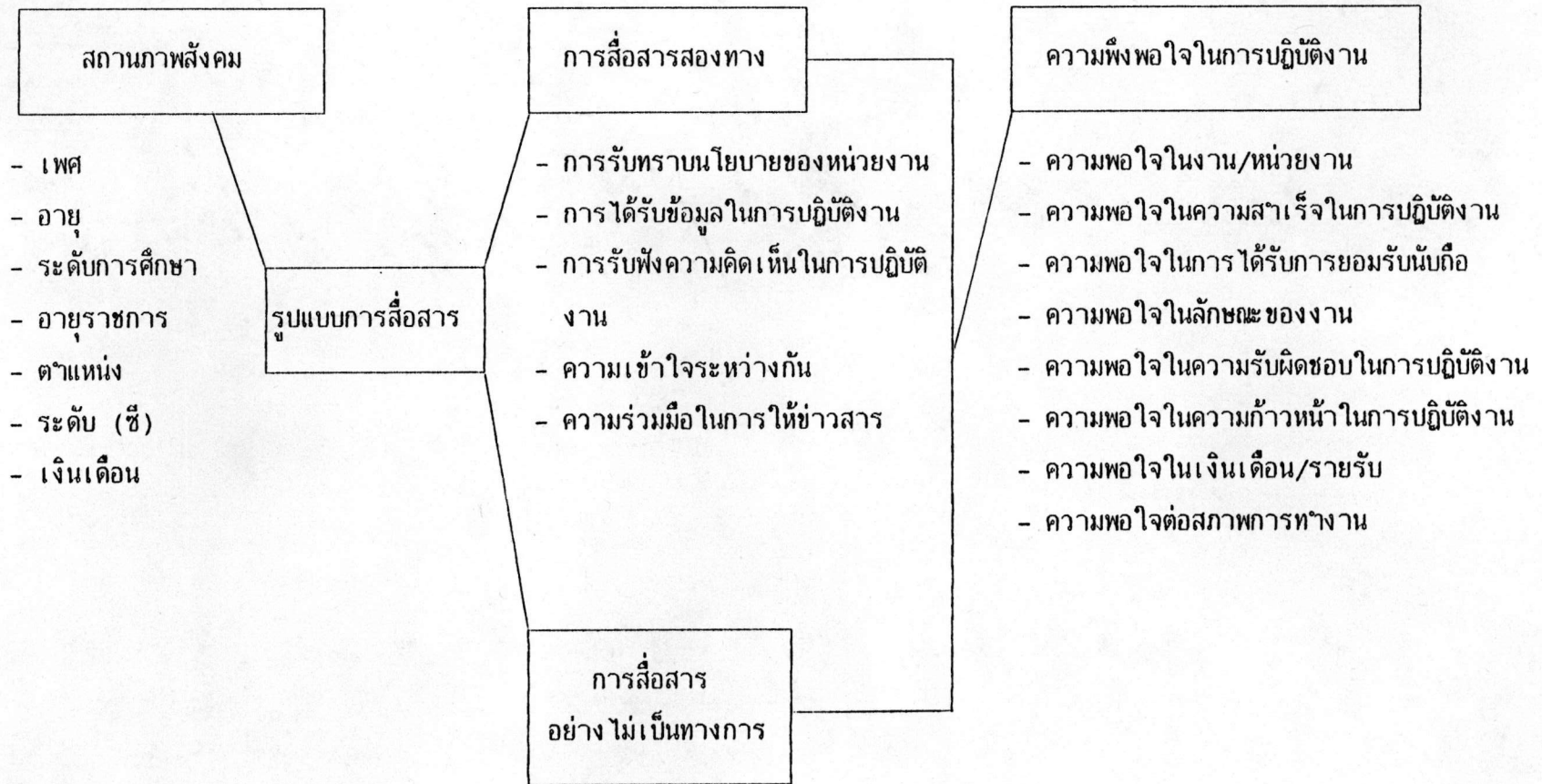
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ตัวชี้ได้แก่

1. ความพอใจในงาน/หน่วยงาน
2. ความพอใจในความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
3. ความพอใจในการได้รับการยอมรับนับถือ
4. ความพอใจในลักษณะของงาน
5. ความพอใจในความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน
6. ความพอใจในความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน
7. ความพอใจในเงินเดือน/รายรับ
8. ความพอใจต่อสภาพการทำงาน

สถานภาพสังคม

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. อายุราชการ
5. ตำแหน่ง
6. ระดับ
7. เงินเดือน

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือดังกล่าวสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวความคิดทฤษฎี เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก แบบสอบถามประกอบด้วย คําถาม 4 ส่วน รวมคําถาม จํานวน 69 ข้อ ดังนี้

- ส่วนที่ 1 เป็นคําถามเกี่ยวกับสถานภาพสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ ระดับ เงินเดือน สถานที่ปฏิบัติงาน จํานวน 8 ข้อ คือ ข้อ 1 - 8
- ส่วนที่ 2 เป็นคําถามเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารในหน่วยงาน จํานวน 39 ข้อ คือ ข้อ 9 - 47
- ส่วนที่ 3 เป็นคําถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จํานวน 20 ข้อ คือ ข้อ 48 - 67
- ส่วนที่ 4 เป็นคําถามให้แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จํานวน 2 ข้อ คือ ข้อ 68 - 69

คําถามในแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 และ 3 เป็นคําถามแบบปิด มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า (rating scales) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย, ไม่มีความเห็น, ไม่เห็นด้วย และ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยแทรกคําถามในลักษณะให้จัดลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการสื่อสารและข้อบกพร่องทางการสื่อสารที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งที่สุดจนถึงน้อยครั้งที่สุดและคําถามในส่วนที่ 4 เป็นคําถามแบบปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความบกพร่องของการสื่อสารและข้อคิดเห็นอื่น ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่การวิจัย

เกณฑ์การให้คะแนน

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า แบบสอบถามจะมี 5 คำถามให้เลือก คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย, ไม่มีความเห็น, ไม่เห็นด้วย และ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และในการกำหนดคำตอบของแต่ละข้อ โดยให้นำหน้าหรือค่าคะแนนของคำถาม ในแบบสอบถามเชิงบวกจะมีค่าคะแนน ดังนี้ คือ

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง เห็นด้วย
- 3 หมายถึง ไม่มีความเห็น
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนคำถามในแบบสอบถามเชิงลบค่าคะแนนจะเป็นตรงกันข้าม สำหรับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรรูปแบบการสื่อสาร และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพัฒนากรมีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายความว่า	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายความว่า	น้อย
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายความว่า	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายความว่า	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.51 ขึ้นไป	หมายความว่า	มากที่สุด

ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาไปทำการทดสอบ (Pre-test) จำนวน 20 ชุด เพื่อนำกลับมาทดสอบหาค่าความเชื่อถือได้

(Reliability) ซึ่งการคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้จะคำนวณเฉพาะส่วนที่สามารถวัดมาได้เป็นคะแนนแต่คำถามส่วนที่เป็นข้อมูลจริง (Fact) จะพิจารณาแก้ไขเพื่อให้ถ้อยคำสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้นเท่านั้น

วิธีการคำนวณใช้สูตรหา Coefficient alpha ของ Cronbach ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามส่วนที่ 2 (รูปแบบการสื่อสาร) และส่วนที่ 3 (ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน) มีค่าเท่ากับ .82 และ .71 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้พัฒนากรในเขตจังหวัดนครราชสีมา โดยทางไปรษณีย์และรับแบบสอบถามคืน เมื่อได้ครบตามที่ต้องการแล้วได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทุกชุดก่อนนำไปลงรหัส เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลและการวิเคราะห์ที่ถูกต้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแล้วไปลงรหัสข้อมูลและทำการประเมินผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+

(Statistical Package for the Social Science) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้อาศัยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพสังคม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของประชากรที่ศึกษา
2. ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ได้แก่ รูปแบบการสื่อสาร และ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์โดยการแจก

แจกแจงความถี่และคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ของตัวแปรต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงระดับการสื่อสารสองทาง, การสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ (ตัวชี้รูปแบบการสื่อสาร) และระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

3. การวิเคราะห์การจัดลำดับความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ใช้การแจกแจงความถี่และคำนวณหาค่าเฉลี่ยเพื่อจัดลำดับความคิดเห็น

4. การวิเคราะห์ตามสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 รูปแบบการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพัฒนากร

ใช้การวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์แบบ Pearson Correlation ระหว่างตัวแปรเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

สมมติฐานที่ 2 รูปแบบการสื่อสาร กับ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพัฒนากร มีความแตกต่างกันตามปัจจัยสถานภาพสังคม

ใช้การวิเคราะห์ทดสอบหาค่าเฉลี่ย t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) เพื่ออธิบายและเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรสถานภาพสังคม